

ŠĶIRNE un SĒKLA - INSTRUMENTS LAUKSAIMNIECISKĀS RAŽOŠANAS VIRZĪBAI UZ ILGTSPĒJĪGU, ZAĻĀ KURSA PRASĪBU IETVEROŠU SAIMNIEKOŠANU

Stiprās puses

SĒKLU RAŽOŠANA

1. Nozarē darbojas ap 200 **sēklas ražotāji**, t.sk., ar daudzu gadu pieredzi, un dažas modernas sēklu ražošanas bāzes saimniecības
2. Latvijā ir starptautiski atzīta sēklu sertifikācijas laboratorija (VAAD), atbilstoši CPVO prasībām sakārtota **sertifikācijas sistēma**
3. Sēklkopības nozares saimniecības iekļautas atbalsta grupā, kas var pretendēt uz **SIA atbalstu** par sēklu ražošanu. Atbalsts sertifikācijai, lai veicinātu sertificētas sēklas ražošanu un kaut nedaudz samazinātu sēklas cenu tirgū.
4. Izveidots **bioloģiskās sēklkopības pamats**, pamazām pieaug bioloģisko sēklaudzētāju skaits

Vājās puses

SĒKLU RAŽOŠANA

1. Zems sertificēto sēklu izmantošanas īpatsvars saimniecībās - **augsts nezināmas izcelsmes sējas materiāla izmantošanas daudzums** – graudaugiem, pākšaugiem (ap 15%, kartupeļiem ap 10%), tādejādi nerasniedzot sējumu potenciālo produktivitāti un radot riskus ražas kvalitātei, augu veselībai, radot provokatīvo fonu kaitīgo organismu attīstībai, kam seko nepieciešamība vairāk izmantot AAL u.c. neprogresīvas un neatļautas lauksaimnieciskās darbības, piemēram, glifosātu lietošana pirms ražas novākšanas.
2. **Vāji attīstīta kooperācija sēklu ražošanā**, nav mūsdienīgi sēklu sagatavošanas pakalpojumu sniegšanas punkti reģionos.
3. VAAD atbild par sertificētas sēklas tirdzniecības kontroli, bet vājā kapacitāte neļauj pietiekami **kontrolēt** sēklu aprites likuma ievērošanu – **nesertificēta sējas materiāla tirdzniecību un izmantošanu**.
4. **Nav izstrādāta bioloģiskās sēklaudzēšanas attīstības stratēģija vai rīcības plāns** kā 2036.gadā atbilstoši plānotajam bioloģiski apsaimniekoto platību pieaugumam attīstīsim bioloģisko sēklaudzēšanu nodrošināsim nepieciešamo bioloģisko sēklu pieejamību (vairs netiks izsniegtas atļaujas konvencionāli ražotu sēklu izmantošanai bioloģiskajā lauksaimniecībā, turpmāk “atļaujas”)
5. **Nav izstrādāts analogo šķirņu saraksts** vai sastāvu amplitūdu saraksts maisījumiem, kas ļautu pēc skaidriem principiem noraidīt vai izsniegt atļaujas. **Nav definēti principi kādiem apstākļiem iestājoties kādai sugai atļaujas vairs netiks izsniegtas** (piemēram, ja tiks saražots pietiekams bioloģisko sēklu daudzums (t pret sējplatību) vai sugai būs pieejams noteikta daudzuma šķirņu klāsts), kas bioloģiskajiem sēklaudzētājiem rada papildus pieprasījuma riskus un kavē bioloģiskās sēklaudzēšanas attīstību.
6. **Neefektīva VAAD bioloģisko sēklu datu bāze** un informācijas ievietošanas sistēma, kas nenodrošina aktuālas informācijas pieejamību bioloģiskajiem lauksaimniekiem un neveicina izsniegto atļauju skaita samazināšanu.

ŠĶIRNES UN SELEKCIJA

1. Daudzu gadu pieredze un bāze **nacionālajai selekcijai** (tradicionālajai un bioloģiskajai) – ap 15 dažādām laukaugu sugām. Šķirnes piemērotas reģionālajiem apstākļiem, t.sk, zema ieguldījuma lauksaimniecībai. LV selekcijā šķirnes tiek izmantotas arī ārpus LV.
2. **pieejamas ES šķirnes** – liela sugu un šķirņu daudzveidība, plašas izvēles iespējas

ŠĶIRŅU SALĪDZINĀŠANA UN ZINĀŠANAS/PĒTĪJUMI

1. Latvijā notiek ikgadēja augu šķirņu **saimniecisko īpašību novērtēšana** (SĪN) un, pateicoties ZM finansējumam, graudaugiem tiek veikta arī slimību izplatības izvērtēšana
2. Ir saglabāta materiāli tehniskās bāze kvalitatīvu reģionālo pētījumu veikšanai (AREI Stendes, Priekuļu un Viļānu PC) LBTU (Skrīveri, Malnava, Pēterlauki, Vecauce)

ŠĶIRNES UN SELEKCIJA

1. **Neefektīvs selekcionāru tiesību aizsardzības jomas regulējums** - sadarbība starp lauksaimniekiem un selekcionāriem ir balstīta vienīgi uz abu pušu izpratni par selekcionāra atlīdzības lomu, lielākoties selekcionāri nesaņem atlīdzību par aizsargāto šķirņu izmantošanu saimniecībās, kas samazina tālākā selekcijas darba efektivitāti un lauksaimnieku nodrošinājumu ar šķirņu daudzveidību.
2. **Latvijā netiek ievērota ES regulas 2100/94 un 1768/95 – lauksaimnieki tās ignorē!**

ŠĶIRŅU SALĪDZINĀŠANA UN ZINĀŠANAS/PĒTĪJUMI

1. Atšķirībā no lielas daļas ES valstu, **Latvija nav mērķtiecīgi vecinājusi SĪN izmēģinājumu veikšanu** (ne nosakot to par obligātu vai vēlamu, ne finansiāli atbalstot izmēģinājumu veicējus). Lielākā daļa šķirņu pārstāvju izvēlējušies veikt demonstrējumus dažādās saimniecībās un rezultāti tiek izmantoti, kā šķirņu reklāmas materiāls. Šādi demonstrējumu rezultāti nenodrošina lauksaimniekiem salīdzināmu un objektīvu informāciju par šķirņu īpašībām. Latvijā Valsts Augu šķirņu salīdzināšanas sistēma darbojas no 1946. gada. Līdz 1995. gadam salīdzināšanu veica 10 vietās Latvijā (50 kultūraugiem – 600 šķirnēm), šobrīd 2022. gadā 7 vietās Latvijā (11 kultūraugiem – 123 šķirnēm). Vai tiešām samazinājies latvijā audzēto kultūraugu un šķirņu klāsts?
2. Latvijā SĪN izmēģinājumus saskaņā ar MK noteikumiem nr. 518, netiek ievērots EU Regulas 2003/90/ III pielikumā minētās šķirnes novērtēšanas prasību otrais punkts:
 1. Raža un ražas stabilitāte
 2. Rezistence vai tolerance pret biotisko stresu – slimības un kaitēkļi
 3. Šķirnes uzvedība dažādos agroklimatiskajos apstākļos
 4. Kvalitāte
3. **SĪN izmēģinājumiem tiek pieteikts mazs šķirņu klāsts**, kas attiecīgi sadārdzina izmēģinājuma izmaksas un vēl vairāk samazina izmēģinājumu veicēju skaitu.
4. **SĪN izmēģinājumu rezultātu datu bāzes** uzturēšana saskaņā ar MK noteikumiem uzdots VAAD, informācija lauksaimniekiem nav ērti atrodamā, dati nav ērti atlasāmi pa šķirnēm, gadiem utt.

5. Lauksaimnieku rīcībā **nav LV apstākļiem piemērotu - audzēt ieteicamu šķirņu saraksts**, kas palīdzētu ar objektīvi iegūtām zināšanām orientēties šķirņu piedāvājumā, izdarot pamatotu izvēli savai saimniekošanai par labu. Šobrīd šķirņu izvēli pamatā nosaka dažādu servisa kompāniju mārketinga stratēģijas, kas tikai nosacīti ir pamatotas ar lauksaimnieku racionālajām vajadzībām. LV ir svarīgi saglabāt arī mazās un vidējās saimniecības, kurām nav kapacitātes eksperimentēt ar šķirnēm, tādēļ kļūstot pilnībā atkarīgām no servisa kompāniju sniegtās informācijas. “Viens no rentablas saimniekošanas elementiem jebkurā lauku saimniecībā, kas nodarbojas ar lauksaimniecības kultūraugu audzēšanu, ir informācija par augu šķirnēm”, uzsver A.Šverins.

6. **Nav informācijas par lauksaimnieku izmantoto sējas materiālu**, jo Latvijā netiek ievērotas ES regulas 2100/94 un 1768/95, bez šīs informācijas nav iespējams atbildēt uz šobrīd ļoti aktuālajiem jautājumiem:

- vai lauksaimnieku izmantotais **sējas materiāls un izmantotās** šķirnes ir piemērotas Zaļā kursa prasībām?
- vai ieviešot AAL samazināšanas plānu, pie esošā šķirņu spektra netiks būtiski samazināta sējumu produktivitāte un iegūtās ražas kvalitāte?
- vai bioloģisko lauksaimnieku izmantotās šķirnes ir piemērotas bioloģiskai saimniekošanas sistēmai, lai efektīvi izmantotu šķirnes produktivitātes potenciālu un bioloģiskā ražošanas kļūtu rentabla ar mazāku atkarību no papildus ES un valsts atbalsta.
- vai mērķtiecīgi tiek ieguldīti valsts līdzekļi nacionālajā selekcijā, lai veidotu tādas šķirnes, kādas vitāli nepieciešamas LV lauksaimniekiem un kādas nespēj piedāvāt citas Eiropas selekcijas kompānijas Zaļā kursa fokusā (agrīnība, ziemcietība, zema ieguldījuma tehnoloģijām, izturība pret pret biotisko un abiotisko stresu)
- kāda ir atdeve no valsts ieguldījuma nacionālajā selekcijā – kāds ir LV šķirņu īpatsvars ražošanas sējumos?
- Kādus papildus pētījumus nepieciešams uzsākt, lai novērtētu šķirņu klāsta atbilstību Zaļā kursa prasībām atbilstošu tehnoloģiju ieviešanai saimniecībās?

	<p>7. Neesot informācijai par lauksaimnieku izmantoto sējas materiālu, šķirņu klāstu un zināšanām par izmantoto šķirņu piemērotību klimata izmaiņu fonam un audzēšanas sistēmai, valsts atbalsts par sējumu apdrošināšanu tiek izlietots bez pamatojuma, jo izturība pret dažādiem riska faktoriem (veldres, sausuma, sala izturības u.t.t) lielā mērā ir atkarīga arī no attiecīgās vietas agroklimatiskajiem apstākļiem, nepiemērotas šķirņu izvēles un šķirnei nepiemērotas audzēšanas tehnoloģijas pielietošanas, kas šobrīd netiek ņemts vērā piešķirot atbalstu apdrošināšanai.</p>
<p style="text-align: center;">Iespējas</p> <p>SĒKLU RAŽOŠANA</p> <p>1. Lauksaimnieku sējumu ražības paaugstināšana paplašinot sertificētās sēklas izmantošanu:</p> <p>(1) ar atbalsta maksājumiem veicinot sertificētās sēklas izmantošanu, (2) Nosakot intervences sertificētu sēklu izmantošanai vismaz 30% apmērā graudaugiem, kartupeļiem, pākšaugiem kā labās lauksaimniecības prakses nosacījumu, pretendējot uz atbalsta saņemšanu (<i>nosacījumi MK noteikumos "Tiešo maksājumu piešķiršanas un administrēšanas kārtība" 6. sadaļā "Nosacījumu sistēma" 51. – 103. punktā</i>). LLVS reāla standarta izstrādāšana, kas būtu saistošs visiem lauksaimniekiem, atsauce uz EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/2115 (2021. gada 2. decembris), ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai. Šobrīd esošajos nosacījumos nav ņemts vērā 41. punkts - jaunā nosacījumu sistēma KLP pilnāpmēra atbalsta saņemšanu saista ar lauksaimnieku un citu labuma guvēju atbildību vides, klimata pārmaiņu, sabiedrības veselības, augu veselības un dzīvnieku labturības pamatstandartiem. Šajos pamatstandartos vienkāršotā veidā pārņemta virkne tiesību aktos noteikto pārvaldības prasību (SMR) un standartu labam zemes lauksaimnieciskajam un vidiskajam stāvoklim (LLVS standarti). Ar minētajiem pamatstandartiem būtu labāk jārisina vides un klimata jomas problemātika un</p>	<p style="text-align: center;">Draudi</p> <p>SĒKLU RAŽOŠANA</p> <p>1. Valstī nav ieviestā sēklas materiāla kustības izsekojamības sistēma – apdraudot sējumu fitosanitāro stāvokli u.t.t.</p> <p>2. Ikviens lauksaimnieks drīkst ievest sēklas materiālu no jebkuras ES dalībvalsts, bet nav informācijas par šī ievestā sēklas materiāla kvalitāti, kas var ietekmēt situāciju ne tikai vienas saimniecības robežās, bet apdraudēt arī blakus esošās (piem, slimības, vīrusi, kaitīgie organismi, kas uzsāk aktīvu attīstību tieši LV klimata apstākļos, grūti ierobežojamas nezāles, piemēram, vējauzas u.c.). Nav pētījumu un informācijas par šīm jaunajām šķirnēm.</p> <p>3. Mainoties klimatam, samazinoties sugu un šķirņu daudzveidībai, attīstoties minimālās augsnes apstrādes un tiešās sējas tehnoloģijām notiek strauja sēņu slimību attīstība/izplatība, kas provocē mikotoksīnu uzkrāšanos ražas produktos – drauds produkcijas kvalitātei un izmantošanas iespējām.</p> <p>4. Valstī turpina plaši attīstīties "pelēkais" sēklu tirgus – nesertificētās sēklas nonākšana pārdošanā, kas ir smags slogs legālās sēklkopības nozares konkurētspējai un drauds arī augkopības sektoram, jo sekmē gan nelegālu šķirņu izplatību, pārkāpjot likuma normas, gan drauds saimniecību fitosanitārai situācijai, vecinot nekontrolētu kaitīgo organismu izplatību no saimniecības uz saimniecību. Netiek ievērotas ES regulas 2100/94 un 1768/95.</p> <p>5. Valsts iedalītais SIA atbalsts sēklkopības nozarei, pieaugot sertifikācijai pieteiktajām platībām, samazinās pa gadiem, kas nesniedz vairs motivējošu atbalstu nozares</p>

labāk jāņem vērā KLP jaunā vidiskā struktūra, tādējādi paplašinot vidisko un klimatisko vērienu, kā Komisija to ir izklāstījusi paziņojumā "Par pārtikas un lauksaimniecības nākotni" un MFF 2021.–2027. gadam, kas noteikta ar Padomes Regulu (ES, Euratom) 2020/2093 (13).

2. Izveidot lauksaimniecības standartu vai labas lauksaimniecības prakses standartu augu veselībai, kur noteikta minimālā sertificētās sēklas daudzuma izmantošana, pašu sagatavota pavairojamā materiāla sēklu kvalitātes kontrole, t.sk. sēklu veselīguma testu veikšana pirms sējas.
3. Kooperācija sēklu ražošanā veicinātu gan sertificētas sēklas ražošanas apjomu palielināšanu, gan kvalitatīvu pašaudzētas sēklas sagatavošanu, īpaši bioloģiskajā lauksaimniecībā.
4. Veicinot **finansējuma pieejamību** materiāli tehniskās bāzes attīstīšanai **sēklu ražošanas iekārtu iegādei**, vairāk sēklaudzētāju un kooperatīvu spētu sagatavot kvalitatīvu sējas materiālu un sniegt sēklu sagatavošanas pakalpojumus reģionos.
5. **Sēklu veselīguma testu ieviešana** kā papildus prasības sēklu sertifikācijas procesā dos iespējas sekojot līdzi kodņu izmantošanas lietderībai un samazināt AAL izmantošanas vajadzību.
6. **Lauksaimnieku izmantotā sējas materiālu kontrole** samazinātu risku radīt bioloģisko piesārņojumu, ko rada karantīnas organismu un grūti apkarojamu nezāļu izplatība savā un kaimiņu teritorijā
7. **Mērķtiecīgi pakāpeniski palielinot bioloģiski sertificētu sēklu ražošanu** būs iespējams nodrošināt ES regulējuma prasības izpildi bioloģiskajā lauksaimniecībā - par bioloģiskas sēklas izmantošanu 100% apmērā 2036.gadā.
8. **Modernizējot VAAD bioloģisko sēklu datu bāzi**, pārņemot citu valstu labāko prakšu piemērus, uzlabosies informācijas pieejamība bioloģiskajiem lauksaimniekiem un samazināsies izsniegto atļauju skaits.

ŠĶIRNES UN SELEKCIJA

1. **Nacionālās selekcijas attīstīšana** ļautu mērķtiecīgi radīt valstij nozīmīgāko sugu šķirnes, kas piemērotas vietējam klimatam un varētu dot mērķtiecīgu ieguvumu

darbības stabilizācijai, pie tam statistika rāda, ka sertificēto sēklu ražošanas apjoma pieauguma īpatsvars ir būtiski mazāks nekā platību pieaugums.

6. Atšķirībā no kaimiņu valstīm, Latvijā KLP Stratēģiskajā pasākumu 2023.-2027. gadam plānā netiek veicināta sertificētas sēklas izmantošana (Lietuvā paredzēta speciāla atbalsta programma kompleksās augkopības ekoshēmas ietvaros, kur papildus maksājumu var saņemt pie nosacījuma, ka daļa no laukiem tiek apsēta ar sertificētu sēklu; Igaunijā noteikta prasība, ka tā jāizmanto vismaz 15% no apsētās platības, lai saņemtu atbalstu par videi draudzīgu saimniekošanu). Plānošanas perioda beigās, salīdzinājumā ar kaimiņu valstīm, Latvija būs būtiski atpalikusi sertificētas sēklas izmantošanas apjomos – lauksaimnieku ražības līmenis būs zemāks, Zaļā kursa prasības par videi draudzīgāku saimniekošanu būs grūtāk izpildāmas. Arī sēklkopība kaimiņu valstīs būs attīstījies stabilāk, jo būs prognozējamāks pieprasījums pēc sertificētas sēklas.
6. **Nav izstrādāts Rīcības plāns** un noteiktas atbilstošas intervences **pārejai uz bioloģiskas sēklas izmantošanu 2036.gadā** 100% apmērā bioloģiskajā lauksaimniecībā. Ja 2036.gadā nevarēsīm saražot bioloģiski sertificētu sēklu 100% apmērā no vajadzības, būsīm spiesti to iepirkt no citām ES valstīm un būsīm atkarīgi no piedāvājuma, kas var nebūt mūsu agroklimatiskajiem apstākļiem piemērots.

ŠĶIRNES UN SELEKCIJA

1. **LV un ES šķirņu daudzveidības pieejamība un pieejamā šķirņu klāsta atbilstība Zaļā kursa prasībām** – nereti selekcionāru kompānijas Latvijas tirgum nevēlas dot

atbilstoši Zaļā kursa uzstādījumiem, tai skaitā, tieši bioloģiskai lauksaimniecībai piemērotas šķirnes. J.Pavārs: «Selekcijas darbs ir nepārtraukts un selekcionāra mērķis ir radīt arvien jaunas šķirnes, kas pēc savām īpašībām pārspēj esošās».

2. **Selekcionāra tiesību aizsardzības likumdošanas sakārtošana** Latvijā samazinātu nevienlīdzīgu konkurenci starp lauksaimniekiem, kuri brīvprātīgi ievēro selekcionāru tiesības un norēķinās par izmantotajām aizsargātajām šķirnēm, un tiem, kuri izmanto Latvijas likumdošanas nepilnības un informāciju par šķirņu izmantošanu nesniedz. Panāk, ka tiek ievērotas **ES regulas 2100/94 un 1768/95**.
3. **Lauksaimnieku selekcionāru atlīdzības godprātīgi maksājumi** veicinās jaunāko, ražīgāko, izturīgāko un resursu mazāk prasīgāko šķirņu nonākšanu Latvijas tirgū.
4. **Informācijas par saimniecībā izmantotajām šķirnēm sniegšana LAD EDS vai VAAD LIZ pārvaldības sistēmā**, lauksaimniekiem dotu iespēju atvieglot likumā noteikto informēšanu par aizsargātu šķirņu izmantošanu.

ŠĶIRŅU SALĪDZINĀŠANA UN ZINĀŠANAS/PĒTĪJUMI

1. **Paplašinot valsts finansējumu SĪN testu veikšanai**, lauksaimniekiem būs pieejama objektīva un salīdzināma informācija par Latvijā aprītē esošajām šķirnēm, lai izvērtētu to piemērotību Zaļā kursa prasībām un izvēlētajai audzēšanas tehnoloģijai (slimību, stresa izturību, piemērotību bioloģiskajai audzēšanai utt). Pareizi izvēloties un audzējot šķirnes, ar vienu un to pašu līdzekļu, darbaspēka un energoresursu patēriņu ir iespējams iegūt lielāku un kvalitatīvāku lauksaimniecības produkcijas iznākumu.
2. **SĪN izmēģinājumu vietas ir piesaistītas LBTU un tās reģionālajiem institūtiem**, palielinot finansējumu iespējams palielināt izmēģinājumu apjomu un daudzveidību, nodrošinot izmēģinājumu pēctecību.
3. Latvijas valsts budžeta un Eiropas fondu finansētie projekti jāplāno un jāveido ar pēctecību un projekta ietvaros radīto produktu izmantošanas un pielietošanas iespējām lauksaimniekiem. Šobrīd projektos radītie produkti paliek bez pēctecības, radam jaunas lietas, bet pēc tam nav kas tās uztur un nav pārdomāta

labākās šķirnes, pamatojoties uz nespēju sakārtot selekcionāra tiesību ievērošanu un atlīdzību nomaksu. Šī paša iemesla dēļ LV selekcionāriem katastrofāli trūkst finansējuma tālākam darba jauno šķirņu selekcijā, ES regulas 2100/94 un 1768/95.

ŠĶIRŅU SALĪDZINĀŠANA UN ZINĀŠANAS/PĒTĪJUMI

1. Valsts pārraudzībā esošā SĪN novērtēšana sistēma ir novājināta brīvā tirgus apstākļos, konkurējot ar kaimiņvalstu sistēmām. Lielākajā daļā ES valstu SĪN tiek daļēji, līdz pat 50% (atkarībā no valsts) subsidētas /atbalstītas finansiāli no valsts budžeta. Latvijā nespējam konkurēt izmaksās, problemātiska ir izmēģinājumu kvalitāte novecojušās, jeb neesošās materiāli tehniskās bāzes dēļ, nespēja nodrošināt izmēģinājumu vietās strādājošajiem speciālistiem konkurētspējīgu atalgojumu veidojas darbinieku problēmas, kas rezultējas ar samazinātu testēšanai pieteikto šķirņu skaitu, nav iespējams uzturēt pietiekami interaktīvu un klientiem ērti lietojamu iegūto datu datubāzi.
2. Ja netiek sakārtota likumdošana un atjaunots Latvijā audzēt ieteicamo šķirņu saraksts, kas kalpotu par pamatu lauksaimniekiem izvēlēties atbilstošāko šķirni, sakārtots jautājums par Valsts finansējumu augu šķirņu novērtēšanai, šķirņu novērtēšanu kļūst gandrīz neiespējami ir saglabāt!
3. Pēdējo 5 gadu laikā ir ļoti maz ieguldīts pētniecībā, kas sniegtu jaunas zināšanas par laukaugu šķirņu spēju adaptēties LV agroklimatiskajos apstākļos un reakciju, pielietojot

<p>šo projektu tālākas attīstības struktūra. Šobrīd projekti ar vienas dienas domāšanu, kas lauksaimniekiem nedod būtisku pienesumu.</p> <p>4. LAD EDS vai VAAD LIZ pārvaldības sistēmā lauksaimnieka norādītais izmantotais sējas materiāls (šķirne, sējas materiāla izcelsme) ir pierādījums saimniekošanas ilgtspējas kritēriju ievērošanai Zaļā kursa nosacījumu izpildei.</p>	<p>progresīvas audzēšanas tehnoloģijas. Kopējais valsts pasūtījums pētniecībā ir pārāk zems, lai uzturētu ilgtermiņā nozarei svarīgu jomu ekspertus un nodrošinātu paaudžu nomaiņu pētniecībā tajos virzienos, kas svarīgas lauksaimniecības nozarei.</p> <p>4. Ja nebūs savu pētījumu to pēctecības un zināšanu pārneses agrāk vai vēlāk būs spiesti tās pirkt, nebūs iespējams LV intereses Eiropā pārstāvēt ar pamatotām, pētījumos balstītām zināšanām. Valstiski kļūsim nekonkurētspējīgi salīdzinot ar citām ES valstīm, kas iegulda nozīmīgus līdzekļus pētījumos, tehnoloģiju attīstībā un praksē pielietojamās lauksaimniecības zinātnes attīstībā.</p>
--	--